

DÜŞTÜĞÜMÜZ BATAK, ÇIKACAĞIMIZ DEHLİZ

YAĞMUR TUNALI

Düştüğümüz Batak, Çıkacağımız Dehliz

A. Yağmur Tunalı

Yine, iğneyi-çuvaldızı kullanarak halimizi değerlendirmeye girişmenin vaktidir. Memleketin ayarı bozuldu. Ayarsızlık yeni değil. Yalnız, böylesini hiç görmedik. Yaşadığımız, bir kâbus. Yaşadığımız, dokuz şiddetinde bir zelzele. Yıkımın aktörlerini biz seçtik. Oy verdiğimiz, denetlemediğimiz ve ne yaparsan yap dediklerimiz bizi buraya getirdiler.

21 yılda yaşadıklarımızı, sisler dağılınca daha net göreceğiz. Önce, değer ve kimlik siyasetinin değer ve kimlik bırakmadığını anlayacağız. Sonra çorap söküğü halinde diğerleri gelecek.

Ahlâklı olmak görünüşte herkes için değerlidir fakat zordur. Halk kolaycılığı sever. Ucuz cennet vadi, kalabalıkların reddedemeyeceği bir iştir. Bedavacılığın çekiciliği sinsice yıkar. Kolay yoldan köşeyi dönmek isteyen piyangocu kafa her zaman çoğunluktadır. Ak Parti yıllarında piyangoculuk tek yol haline getirildi ki dehşettir.

Din piyangoculuğu iki yönlü işler: Korkutur ve “*Bana uyarsan kurtulursun*” der. Geleni esir alır. Demoklesin kılıcıyla esir aldığı kitleyi istediği yönde kullanır. Din diyerek, dilenciliği ve halk dalkavukluğunu körükleyerek uyuşturma bu yolu açtı. Bizi buralardan vurdular.

Aldanan biziz

Erdoğan’ın, çok yönlü bir kurguyla memleketin üstüne koncalas gibi abandığını görenler gördü. Bütün kabahatlerini başkasına yükleyen emsali az görünür bir sorumsuzluk dilini kullanması görülmüş şey değildi. Onun durumu belli. Böyle sızlanıp kalmak da ona yarar. Zaten yaşattıklarında bizim de kabahatimiz ve hatta suçumuz var. Bunca yıkıma ve yağmaya karşılık hâlâ yüzde kırklarda oy alacağı konuşuluyorsa ne hale geldiğimizi düşünmek lazım. Aldanan ve kendimizi aldatan biziz.

Bir kere, siyaset denen siyaset değildi. Siyasetin silinmez sanılan boyası din olunca, diline dolayan, bile isteye kendi bataklığını yarattı ve halkı oraya sürdü. Bir taraftan, insan yutan bataklık için onu bunu suçlarken, bir taraftan da boğazına kadar gömülmüş kalabalıklara “*Sizi oradan kurtaracağım*” dedi. Hem batırıcı, hem kurtarıcı. Beyimiz, her durumda günahsız ve sorumsuz.

Eline düştüğümüz, yarattığı açlığı-yokluğu kullanan dilenci severlik. “*Sizi ben beslerim*” deyişinin çirkinliğine kısıkvrak yakalanmışlar var. Bu nasıl bir büyülenmişlikse, depremde üç gün hareketsiz kalınmasıyla, düzensizlikle, perişanlıkla, terkedilmişle insanlarımızın feryad ederek can veriş bile bazılarının durumunu değiştirmede. Üstelik efendimiz hâlâ iktidar da, muhalefet de kendisi gibi davranmaya devam ediyor. Bu paradoksla yıllarımız geçti!

Bu gücü ona biz verdik. Oy vererek verdik. Oy vermediğimiz halde susarak verdik. Korkarak, çekinerek verdik. Fayda umarak veya zarardan korkarak verdik.

Buraya nasıl geldiğimize iyi bakmak lazım. Sade biz değil, dünyanın hâkim gücü bu ekibi sonuna kadar destekledi. Bunları konuşacağız ki tekrar eski hatalara düşmeyelim.

Bağıra çağıra gelen ve acımasızca yaşanan örneklerden biri şudur: Amerika ordumuzdan rahatsızdı. Türkiye’nin iyi yetişmiş subay kadrosu, Amerikan isteklerine direniyordu. Fetö ve AKP ortaklığı da ordudan rahatsızdı. Amerikan’ın, daha doğru ifadeyle Batı’nın istekleriyle başa getirdiklerimizin istekleri birleşti. Bilenler, *orduya yapılan kumpaslar bu ortaklığın işidir*, dediler. Şimdi daha net görüyoruz ki öyledir. Söylenenlerin aksine Batı şimdi de **Erdoğan**’dan vazgeçmemiştir. Onlar için en

uygun figür oluşu değişmemiştir. Bilenler, niçin böyle olduğunu analiz edeceklerdir. Gidecekse Batı'ya rağmen gönderileceğini bilmek lazım.

Bu ne demek oluyor?

Tarihimizde, özellikle geriye düştüğümüz son asırlarda büyük devletlerin(Düvel-i muazzama) etkisi konuşulur. Osmanlı Türkiyesi de sonuna kadar büyük devletler arasındadır. Devletler arası dengeler sıkça değişir. Zayıflayan devletimizin başındakilerden bazı isimler, İngiliz, Rus, Alman veya Fransız hayranı görünürler. Hain denemeler vardır, büyük çoğunluğu değildir. **Abdülaziz**'in Sadrâzamı (Başbakan) **Mahmud Nedim Paşa** Ruslara yakındı. **Mithat Paşa** İngilizlere yakındı. **2. Abdülhamid** daha stratejik bir akılla "*İngiliz Aslanının kuyruğuna basmayacaksınız!*" diyordu. **Enver Paşa** Alman aklına pek güveniyordu. İki asırdır bu tür denge arayışları dengeli-dengesiz devam etti.

Son yaşadıklarımızı o örneklerden biri gibi göremeyiz. Ben, erkence yazayım, üzerinde düşünölsün ve erbabı bizi aydınlatsın. **Erdoğan**'ın temel motivasyonu kendisiydi, kendisidir. Kabına sığmaz "ben"iyle denememiş-sınanmamış ideolojik kurgusunu gerçekleştirmek sonra gelir. İçerdeki düzeni yıkacak gücü yoktu. Batılılarla bu düşünceyle yakınlaştığı anlaşılıyor. Batı yardımı olmasa belki hiçbir zaman bu güce erişemeyecekti. Orduyu sindirme planı, kumpaslarla yolunu açtı. Sonrası nisbeten kolaydı. 2010 referandumundan sonra daha atak davranmaması için sebep kalmamıştı.

Batı ile zamanla anlaşmazlıklar çıkması da normaldi. Görölmemiş bir rejime giderken, Türkiye ortadoğululaştırılmaya çalışılırken *Tek Adam* kaprislerinin herkesi rahatsız edecek tarafları ortaya çıkacaktı. Türkiye, nasıl bu bugünlerin batağına düştüğünü o yıllara giderek anlayacaktır. Fetöyü, PKK'yı lanetlemekle iş bitmez. İş başında olanların onları nasıl semirttiğini ve temel yanlışlarını konuşacağız. Büyük problem oradadır. Bunlar, açılacak konulardır.

Bataktan çıkış

Siyaset kültürü, demokrasi bizde şöyle böyle yerleşmişti. *Erdoğan rejimi* bunu yıktı. Tam yıkamadığını, yıkmış göründüğünü söylemek de doğrudur. Bunlar konuşulmalıdır. Millette, devlette, kültürde devamlılık esastır. *Erdoğan rejiminde* kültürsüzlük esastı. Böyle olunca ölçü kalmadı. Yıkıcılığın yolu bütünüyle açıldı. "*Bana oy ver, gerisine karışma!*" denmesi tek yol ve tek kural halinde belirdi.

Bu manzaraya gelmişken, Anayasa Mahkemesi Başkanı'nın son konuşması dur ihtarıydı. **Erdoğan**'ın yüzüne baka baka, *bu yol yol değildir* mesajını verdi. Doğrudan, partili Cumhurbaşkanı'nın yaptığı hukuk dışı işleri örnek verdi.

Anayasa Mahkemesi'nin üyelerinin çoğunluğu, **Erdoğan**'ın bizzat seçtiği kimselerdir. "*Ben ne dersem o*" diyerek seçtikleridir. Öyle hareket etmeleri beklenen kimselerdir. Devamlı tehdit altında tutulan bir kurumun, Cumhurbaşkanı'nın seçtiği üyelerinin teklik, keyfilik ve adaletsizlik karşısında tavrı alışları çok önemlidir. Başkanın bu sözleri, bir değişmenin işaretidir.

Anayasa Mahkemesi başkanı **Zühtü Arslan**'ın, *Erdoğan rejiminin istikbâli yoktur* demek istediği de anlaşılabilir. Keyfiliğin, kuralsızlığın, belirsizliğin ayyuka çıkardığı haksızlığın herkesi bıktırdığı bir yerde böyle namuslu çıkışlar değerlidir. Bu sıkın ayakkabıdan kurtulmak isteyenlerin sayıları gün günden artarken hukuk belirleyici rol oynar.

Sistemsiz sistemde boğulma

Seçime on gün kala fikrimi açık yazacağım: **Erdoğan** seçilse de getirdiği rejimin istikbâli yoktur. Öyle bir ihtimal görünmüyor ama diyelim ki oldu, yoktur. Kendini inkâr ederek yol yürümeye mecbur kalacaktır. Bu kadarı mümkün olmadığı için haliyle yürüyemeyecektir. 21 yıllık iktidarında yaşattığı zikzakların kendine dokunduğu, bumerang etkisi yarattığı görünüyor. Büyülediği kalabalıklara rağmen artık yolun sona yaklaşıldı. Attığı kendini vuruyor. Bu kadar kendine kapanan, kapandığı yerde kalır.

Türklüğün tarih içindeki büyük yolculuğu bu darlığı kaldırmaz. Uzun sürdü. Bu duruma düşmemeliydik. Ders tekrarı gibi yine söyleyeceğim, **Erdoğan**'ı çerçeveleyecek aydın ve halk eleştirisi bu kadar sönük kalmasa bu hallere düşmezdik.

Kişilere tapınıncılar bir memleket için belânın büyüğüdür. **Tayyip Erdoğan**'la bu tür bir kör bağlanışın baskın örneğini gördük. Buradan döneceğiz. Bizim için partiler, kişiler değil, memleket esastır. Herkesi eleştiririz. Muhalefet de eleştirilir. Fakat iktidar yüz eleştirilirse bir olmak kaydıyla. Türkiye'de muhalefet, bayağı bir kurgu ve pespaye bir dille hükümetten daha çok konuşuldu ve eleştirildi. Bozulmanın en açık örneklerinden biridir. Hâlbuki en çok eleştirilecek şeksiz-şüphesiz iktidardır, **Erdoğan**'dır. Bizim gücümüzü kullanan o. Paramızı harcayan - çarçur ettiği, ona buna peşkeş çektiği söylenen- o. Tartıya çıkarılacak odur. Kamu vicdanında yargılanacak odur. Ne yaptığı, ne yapmadığı sorgulanacak odur.

Yolun Sonu

İktidarın niçin yeterince sorgulan(a)madığı çok önemlidir. **Erdoğan**, enerjisinin çoğunu, insanları kendine bağlamaya ve bağlayamadıklarını susturmaya harcadı. Gerginlik siyasetini ve kavgayı seçti. Halkın birbirine karşı durmasına çalıştı. *Bizden olanlar ve diğerleri* ayrımını keskin yaşattı. Seçim konuşmalarında hala aynı dili keskince devam ettiriyor. Adamları da açtığı bölücülük yolundan gidiyorlar. **Binali Yıldırım**'ın ve sıraya giren bakan ünvanlı kişilerin ağızlarından köpükler saçarak ettikleri sözler, yürüttükleri zehirli politika dilinin özü ve özetidir. Gerçeğin zerresi kalan bir memlekette bile böyle şeyler olamaz. Bizde oluyorsa ve bu zevat hala meydanlara çıkıp konuşabiliyorlarsa trenin raydan çıktığı kör gözlere ayandır.

Kültür içi, hayat içi, siyaset dışı, siyaset içi edeceğim söz açık: Bu dilden ve bu halden kurtulacağız. Kimsenin bize böyle hitap etmesine ve kandırmasına müsaade etmeyeceğiz. Düştüğümüz karanlık dehlizden çıkacağız.